

D ů v o d y:

S hlediska dovolacího důvodu právní mylnosti má ovšem žalobce pravdu, pokud tvrdí, že žaloba obsahuje také skutkové okolnosti, odůvodňující použití ustanovení § 50, odst. 1, zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z. Poněvadž pak jest úkolem soudu, aby skutkový stav podřadil pod příslušné právní předpisy, bylo žalobní tvrzení posuzováno nejen jako ujednání smluvních stran, nýbrž i s hlediska řečeného zákonného ustanovení, a to tím spíše, že jde podle § 72 pojišť. zákona o předpis velící. Na výsledek sporu však to nemá vlivu. Podle § 50, odst. 1, poj. zákona má jak pojistitel, tak pojistník právo žádati aby pojistná suma byla snížena, jestliže převyšuje značně tu kterou hodnotu pojistného zájmu (pojistnou hodnotu). Na odpůrci žadatelově pak jest, aby se rozhodl, zda souhlasí se žádaným snížením, neboť záleží především na dohodě stran v tom směru. To však předpokládá, že mu byl žadatelem poskytnut určitý podklad nutný pro jeho posouzení a rozhodnutí. Pokud žádost neobsahuje potřebných k tomu údajů, nelze jí beze všeho přikládati účinky uvedeného zákonného ustanovení, tedy zejména co do doby rozhodné pro snížení prémie. Žadatelův dopis ze dne 30. prosince 1932 neobsahuje takových údajů, neboť nestačí, byla-li uvedena jen celková pojistná suma dosavadní a suma, na niž má být snížena, ježto je to vlastně jen součet pojistných sum pro různé pojištěné věci, jichž bylo mnoho. Z povahy věci plyne, že předmětem posudku pojistitelky o žádaném snížení jsou arci ty které pojistné sumy a hodnoty, o jichž sdělení pojišťovna výslovně žádala. Potřebu těchto údajů uznal i sám žadatel již nepřímo ve svém dopisu ze dne 30. prosince 1932 a také z přednesu žalobcova ve sporu v první stolici vychází závažnost příslušných podrobných údajů. Nemohl-li je snad dříve zaslati, jde to ovšem na jeho vrub. Z toho plyne, že podle doby přijetí dopisu toho nelze ještě určovati budoucí pojistný rok pro snížení prémie, nýbrž teprve podle doby, kdy byla žádost potřebnými údaji doplněna. Nezáleží tedy na tom, zda byl dopis ze dne 30. prosince 1932 doručen ještě před 1. lednem 1933, takže není třeba obírat se otázkou nadhozenou v dovolací odpovědi, zda bylo zjištění odvolacího soudu v tomto směru provedeno právem. Za tohoto stavu věci, poskytl-li pojišťovna snížení pojistné prémie od 27. března 1933, t. j. hned po doplnění žádosti oznámením přesných údajů, není pojistník zkrácen. Dovolací vývody nejsou tudíž ani s hlediska § 50, odst. 1, pojišťovacího zákona odůvodněny. Že pojišťovna neuznala pojistníkův nárok na žádané snížení již na základě uvedeného dopisu a že tedy není nárok žalobcův odůvodněn prostě ujednáním stran, t. j. nehledíc k uvedenému zákonnému ustanovení, dovodil odvolací soud v podstatě správně.

Čís. 15820.

Byl-li stavební příspěvek podle zákona o finanční podpoře elektrificace venkova č. 139/1926 Sb. z. a n. poskytnut obci k úhradě nákladů

elektrifikace hrazených obcí, nemá podnikatel, který provedl stavbu sítě a stal se jejím vlastníkem, nebylo-li něco jiného ujednáno, nárok na poměrnou část stavebního příspěvku, třebaže ho mělo být obcí užito k odepisování investic na elektrizační zařízení.

(Rozh. ze dne 11. února 1937, Rv I 713/35.)

Žalující elektrárenský svaz se na žalované obci domáhá zaplacení zažalované částky a k odůvodnění žalobního nároku uvedl: Sjednal se žalovanou smlouvu o provádění elektrifikace. Stran nákladů na ni bylo ujednáno, že žalující svaz uhradí 30% a žalovaná 70%. Na elektrizační práce byl žalujícím svazem zhotoven rozpočet na 265.200 Kč, jež obsahoval obě tyto složky, 30% i 70%; konečná rozpočtová cena byla v žádosti o subvenci vzata za základ. Ministerstvo zemědělství pak povolilo subvenci na celou rozpočtovou částku, tedy i na 30% hrazených žalujícím svazem. Ten zakročil u ministerstva veřejných prací, když žalovaná odpírala zaplatiti část subvence na ni připadající, a ministerstvo, jež prý stanovilo podmínku, že žalovaná jest povinna vyplatiti žalujícímu svazu poměrný díl z celkové poskytnuté subvence, oznámilo žalované, že jest povinna, aby zaplatila žalujícímu svazu poměrný díl subvence. Subvence byla žalované ministerstvem udělena proto, aby se elektrifikace pro jednotlivé konsumenty zlevnila. Proto byla stanovena podmínka, že povolený příspěvek musí být použit k odepisu investic. Vlastníkem elektrovedného zařízení jest žalující svaz; jedině on může odepis provést, ač až po obdržení poměrného dílu subvence naň připadajícího, o nějž právě jest žalováno. Nižší soudy uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Žalující svaz hradil 30% a žalovaná obec 70% celkového nákladu na sekundární síť a transformační stanici. Ministerstvo zemědělství schválilo rozpočet na elektrizační práce v částce 265.200 Kč, v níž jsou obsaženy také náklady, které hradil žalující svaz. Celá tato částka byla vzata za základ při výpočtu subvence a jako první podmínka udělení této subvence bylo stanoveno, že povoleného státního příspěvku musí být užito k odepisování příslušných investic na elektrizační zařízení. V částce, jež byla vzata za základ výpočtu subvence, jest zahrnut i náklad, který učinil žalující svaz, a proto bylo žalované uloženo, aby mu ze subvence vyplatila poměrnou částku naň připadající, jak vychází najevo z výměru ministerstva zemědělství z 5. prosince 1927. Bylo proto povinností žalované, aby žalujícímu svazu vyplatila ze státní subvence 30%, ježto ten hradil ze svého tolikéž procent celkového nákladu na sekundární síť a transformační stanici. Pokud žalovaná vytýká, že není podán žádný důkaz o tom, že pohledávka žalujícího svazu činí skutečně zažalovanou částku, nebylo důvodu, aby v té příčině nebylo věřeno výpovědi svědka L-y, protože ten jest vrchním účetním žalujícího svazu, sestavil vyúčtování nákladů elektrizačních a vyúčtování subvence na základě dokladů po ruce jsoucích, zejména kolaudačních protokolů a originálů účtů a dokladů, a žalovaná po jeho výsledku nic neuvedla, co by bylo jeho věrohodnosti a správnosti výpočtů jím sdělaných na újmu.

Nejvyšší soud zamítl žalobu.

Důvody:

Nižší soudy správně vycházejí z toho, že pro poměr stran jest rozhodující prohlášení žalované obce ze 7. února 1936 a pro posouzení uplatněného nároku povolení subvence ministerstvem zemědělství výnosem z 5. prosince 1927, ale nelze schváliti výklad, který dávají řečeným listinám. Podle onoho prohlášení, jež tvoří smlouvu mezi stranami, měl žalující svaz vystavěti rozvodnou síť, transformační stanici a provésti zařízení pro veřejné osvětlení a tato síť i s příslušenstvím měla zůstatí jeho majetkem, žalovaná obec se zavázala poskytnouti mu na tuto stavbu 70% potřebných nákladů ve způsobě ztraceného fondu, takže uvedená částka obcí poskytnutá neměla býti obci ani vrácena, ani umořena, ani zúrokována. Poskytnouti zbytek dalších nákladů na uvedená zařízení byl zavázán žalující svaz, avšak žalovaná obec, která mimo to převzala další závazky, byla povinna opatřiti svazu na úhradu tohoto zbytku zápůjčku, kterou měl úrokovati a umořovati svaz. O tom, že by žalující svaz měl nárok na poměrnou část subvence, která bude obci poskytnuta, neobsahuje řečené prohlášení nic. Uvedeným výnosem schválilo ministerstvo zemědělství předložený projekt místní rozvodné sítě i rozpočet v částce 265.200 Kč a povolila podle § 3, odst. 1, zákona z 11. července 1926 č. 139 Sb. z. a n. k úhradě nákladů místní elektrisace hrazeného žalovanou obcí stavební příspěvek ve výši 30% z celého schváleného rozpočtu per 265.200 Kč, nejvýše však částku 79.560 Kč. Tohoto státního příspěvku musí býti použito k odepsání příslušných investic na elektrisační zařízení. Ze znění dotčeného výnosu a z odůvodnění subvence uznáním důležitosti elektrisace žalované obce s hlediska zemědělských hospodářství, živností a zájmů všeobecných jest usuzovati, že státní příspěvek byl žalované obci povolen na její žádost k úhradě nákladů jí hrazených se zřetelem k jejím poměrům. Jest správné, že ve schváleném rozpočtu jest zahrnut celkový náklad transformační stanice, místní rozvodné sítě, veřejného osvětlení, domovních přípojek i dalších výloh, že z tohoto nákladu týkajícího se stanice, rozvodné sítě a veřejného osvětlení měl hraditi 30% žalující svaz, ale z toho se nemůže usuzovati, že svaz má nárok na poměrnou část státního příspěvku poskytnutého obci. Tu šlo jen o podklad pro vypočtení subvence, avšak nikoli o její rozdělení mezi obec a svaz, a není ani její určení k odpisu příslušných investic podkladem pro nárok svazu na její dělení a částečné vydání. Avšak ani zákon z 1. července 1926 č. 139 Sb. z. a n., podle něhož byl stavební příspěvek povolen, neposkytuje podklad pro nárok žalujícího svazu. Podpory podle tohoto zákona se poskytují jako stavební příspěvky místním elektrárenským družstvům nebo venkovským obcím nebo na náklady spojené s přívodem elektrické energie do venkovských obcí, všeužitečným elektrickým podnikům. Komu byl příspěvek ministerstvem zemědělství poskytnut, musí býti patrné z povolujícího výnosu. V souzeném případě plyne z uvedeného výnosu, že příspěvek byl poskytnut žalované obci, ale ani ze smlouvy,

již ujednal se žalujícím svazem, ani z povolení příspěvku na základě uvedeného zákona s pouhým příkazem upotřebení k odpisu investic, nelze odvoditi nárok žalujícího svazu na poměrnou část subvence. Konečně jest uvážiti, že žalující svaz ještě v roce 1926 oznámil žalované obci, že se jeho představenstvo usneslo z důvodů tam uvedených, aby také obce ze subvencí, které obdrží, uhradily mu takovou část, jakou on financuje subvencované zařízení v obcích, a slíbil zaslati žádané průkazy k žádosti o subvenci jen tenkrát, když žalovaná obec předloží revers o použití subvence pravoplatně za obec předepsaný. Z toho jest usuzovati, že ani žalující svaz nepokládal svůj nárok na poměrnou část subvence za odůvodněný původním ujednáním. Žalovaná obec přednesla, že odepřela dáti takový revers, žalující svaz o takový revers žalobu nepřel.

Čís. 15821.

Vymínila-li si třetí osoba při placení za dlužníka vůči věřiteli, že přijatou částku vrátí, jakmile zaplatí dlužník sám, jest věřitel povinen tuto částku vrátiti třetímu, zmařil-li splnění výminky tím, že vzal žalobu proti dlužníkovi zpět a vzdal se žalobního nároku.

(Rozh. ze dne 11. února 1937, Rv I 990/35.)

Žalobce převzal vůči žalované firmě kumulativně závazek Engelberta S-a podle § 1406 obč. zák., při čemž se žalovaná zavázala, že mu vrátí částku, jež jí za S-a zaplatí, jakmile jí S. dlužnou částku poukáže. Žalobce skutečně dluh S-a u žalované zaplatil, ta však žalobu podanou proti S-ovi vzala zpět, vzdavši se žalobního nároku. Žalobě na zaplacení částky zaplacené žalobcem žalované firmě p r v ý s o u d vyhověl, o d v o l a c í s o u d ji zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Pro posouzení právního poměru mezi žalobcem a žalovanou firmou jest rozhodující potvrzení vydané žalovanou firmou dne 15. listopadu 1932, jež strany různě vykládají co do jeho právních účinků. Podle ustanovení § 914 obč. zák. jest potvrzení vykládati tak, aby jeho výklad nebyl v rozporu s důvěrou a poctivostí ve styku smluvních stran. Výklad potvrzení vydaného žalovanou firmou podle uvedené zásady odůvodňuje plně žalobní nárok. Z prvního odstavce potvrzení ze dne 15. listopadu 1932 vyplývá, že žalobce platil žalované firmě za původního dlužníka Engelberta S. Není závažné, že v potvrzení nebylo slovně zjištěno, že žalobce platil za Engelberta S., nýbrž že žalobce původního dlužníka S. zakládá (für Engelbert S. verlegt), neboť obsah potvrzení ze dne 15. listopadu 1932 jest vykládati v souvislosti s prohlášením žalob-